

Financováno
Evropskou unií

Moravskoslezský
kraj

PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB
v Moravskoslezském kraji

Poskytování služeb sociální prevence 2022+

CZ.03.02.02/00/22_003/000001

Financováno
Evropskou unií

Moravskoslezský
kraj

PLANOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB
v Moravskoslezském kraji

Význam služeb sociální prevence

Služby sociální prevence

- jsou klíčové pro zabránění sociálnímu vyloučení osob, které jsou ohroženy různými nepříznivými sociálními situacemi,
- přispívají k vytvoření stabilnější a soudržnější společnosti.

ALE – sociální prevence není „primární prevencí“ – nastupuje až v případech, které vyžadují řešení.

Jak přispět k primární prevenci?

- Vzdělávání a informovanost (vč. finanční gramotnosti)
- Podpora zdravých mezilidských vztahů
- Dobrovolnictví a komunitní angažovanost
- Podpora duševního zdraví (sebepéče)

Význam služeb sociální prevence pro společnost

- **Snižování sociálního vyloučení** – pomáhají lidem ohroženým sociálním vyloučením najít podporu a řešení jejich problémů -> lepší integrace do společnosti
- **Prevence kriminality** – zejména služby zaměřené na práci se závislostním chováním, poradenské služby, terapeutické aktivity, vč. intervence v krizových situacích, podpora zaměstnanosti, práce s pachateli trestných činů (snížení rizika recidivy)
- **Podpora rodin a dětí** – zejména služby rané péče, ale i soc. aktivizační služby pomáhají rodinám překonat obtížné situace, pomáhají ke zachování/zvýšení soudržnosti
- **Zlepšení kvality života jednotlivce** – např. služby jako sociálně terapeutické dílny, sociální rehabilitace – umožňují nácvik a upevnění dovedností, které mohou zlepšit jejich životní podmínky, či je alespoň udržet
- **Ekonomický přínos** – prevence sociálních problémů vede k úsporám veřejných výdajů, např. snížením nákladů na zdravotní péči, vězeňství, sociální dávky, další sociální služby a zároveň k přínosům pro veřejné rozpočty v podobě vyššího daňového výnosu z daní vázaných na zaměstnaneckou činnost atd.

Proč má tedy sociální prevence „problém“ se obhájit?

Možné důvody:

- efekt sociální prevence není tak „hmatatelný“ jako u služeb sociální péče
- pozitivní celospolečenský dopad může být až za delší časové období, nebo vlivem prevence negativní situace vůbec nenastane
- potřeba služby sociální prevence může být vnímána jako méně naléhavá
- existuje zde větší prvek anonymity
- může se jednat i o jednorázové intervence
- veřejnost považuje v mnoha případech nepříznivou sociální situaci klientů jako stav, za který si mohou svým způsobem života sami a nechtějí jim pomáhat
- hůře měřitelný dopad na situaci jednotlivce i obtížně kvantifikovatelný celospolečenský dopad
- ze strany zadavatelů služeb a veřejnosti bývají nerealná očekávání od posunu v řešení nepříznivé sociální situace

Efektivita služeb sociální prevence

Snaha hodnotit efektivitu je různá, možné přístupy:

1.Kvantitativní ukazatele:

- počet klientů využívajících službu
- počet intervencí
- snížení objemu výskytu společensky rizikového jevu (např. snížení počtu osob bez přístřeší)

2.Kvalitativní ukazatele:

- úspěšnost při řešení sociálně nepříznivých situací klientů
- integrace do společnosti

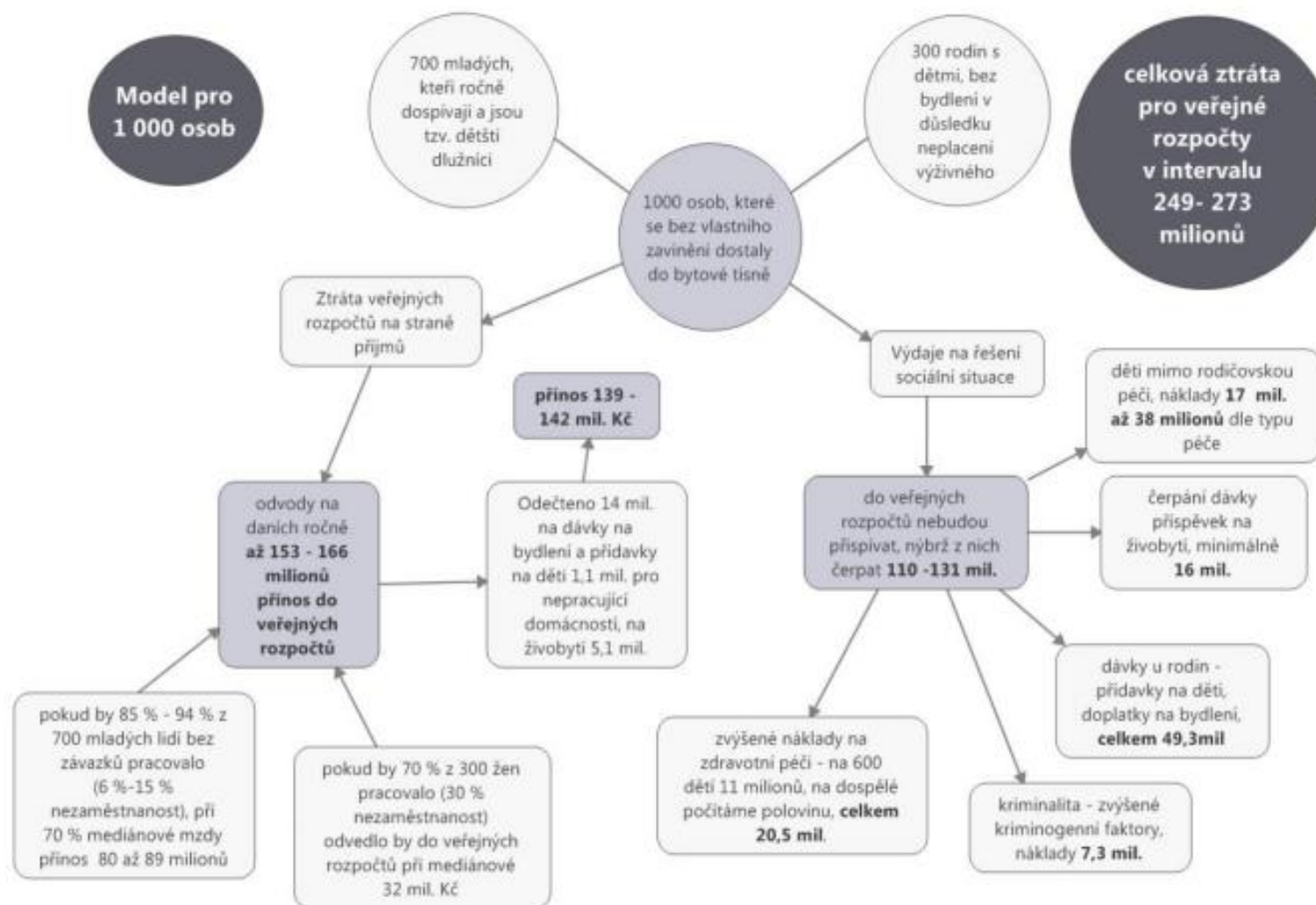
3. Ekonomické ukazatele:

- Náklady na služby sociální prevence
- Úspory veřejných rozpočtů dosažené díky preventivním opatřením

Při poskytování je klíčová **včasnost** (jsme schopni poskytnout intervenci včas? Včasný záchyt?) + kapacity služeb musí být dostupné -> „k dispozici“ včas

Příklady odhadu finančního dopadu prevence – Prevence bezdomovectví (data za rok)

Zdroj: Náklady veřejných rozpočtů vyvolané bezdomovectvím a bytovou nouzí. Agentura pro sociální začleňování. 2019

Příklady odhadu finančního dopadu prevence – Ekonomický přínos sociální práce (měsíční, jednorázový náklad na činnosti ve variantě)

1. Modelový příklad 1: samoživitelka

- Intervenční varianta: 883.866 Kč (SPOD, SAS, NZDM, příspěvky na děti, azylový dům, potravinová banka, výživné, evidence na úřadu práce, zaměstnání)
- Neintervenční varianta – náklady: 5.758.981 Kč (bez přístřeší, odebrání dítěte - DDM, dluhy, vězeňství, zhoršení zdravotního stavu – pobyt v nemocnici, náklady trestního a soudního řízení)
- Opožděná intervenční varianta - náklady: 2.386.950 Kč (bez přístřeší, odebrání dítěte -> SPOD, PPPD, azylový dům, zaměstnání, dávky, výživné, návrat dětí, NZDM)

2. Modelový příklad 2: člověk se zdravotním postižením (50 let, ID – lehké mentální postižení, žil s matkou, úmrtí matky)

- Intervenční varianta: 524.752 Kč (poradenství, terénní peč. služba, příspěvek na bydlení, na péči, chráněný trh práce)
- Opožděná intervenční varianta: 919.482 Kč (dluhy, ztráta bydlení, omrzliny, lékařská péče, DZR, příspěvek na péči)

Zdroj: Závěrečná zpráva zakázky Finanční modely: kvalita sociální práce. STEM Ústav empirických výzkumů, z.ú. 2024.

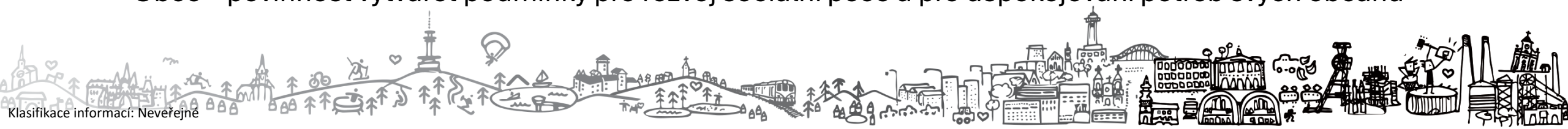
Služby sociální prevence v Moravskosleském kraji

Dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách:

- (§ 95) kraj je zodpovědný za zajištění dostupnosti poskytování sociálních služeb na svém území a za stanovení sítě sociálních služeb
- (§ 101a) kraj obdrží účelovou dotaci na plnění této povinnosti účelovou dotaci k financování základní činnosti sociálních služeb
- Financovány mohou být pouze služby zařazené v Krajské síti s pověřením k výkonu služby v obecném hospodářském zájmu a formou vyrovnávací platby
- Krajský úřad – v přenesené působnosti rozhoduje o registraci poskytovatele sociální služby
- Kraj – v samostatné působnosti pověřuje k výkonu SOHZ dle Rozhodnutí 2012/21/EU, posuzuje případný vznik nadměrné vyrovnávací platby - tvorba krajské sítě sociálních služeb (výjimka u služeb s nadregionální působností – MPSV)
- MPSV – inspekce – kontrola kvality poskytování sociálních služeb

Dle zákona č. 128/2000 sb., o obcích:

- Obce – povinnost vytvářet podmínky pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů

Krajská síť – služby sociální prevence

- **Celkem:** 215 poskytovatelů sociálních služeb – 706 sociálních služeb
- Z toho **sociální prevence:** 85 poskytovatelů – 273 sociální služby (cca 37 %)
- Kapacita: 1.409 lůžek v pobytové formě, 847 úvazků v přímé péči v terénní a ambulantní formě (u služeb péče cca 8.300 lůžek, 1.260 úvazků)

Druh služby	Kapacita služby v Krajské síti (1.2.2025)		Druh služby	Kapacita služby v Krajské síti (1.2.2025)	
	Lůžka	Úvazky v přímé péči		Lůžka	Úvazky v přímé péči
Azylové domy	1217		Služby následné péče	76	19,0
Domy na půl cesty	47		Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi		110,5
Intervenční centra		5,1	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením		41,3
Kontaktní centra		19	Sociálně terapeutické dílny		142,8
Krizová pomoc	17	25,2	Sociální rehabilitace*	25	142,7
Nízkoprahová denní centra		32,2	Telefonická krizová pomoc		5,2
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež		117,6	Terapeutické komunity	27	
Noclehárny		43,9	Terénní programy		113,5
Raná péče		20,5	Tlumočnické služby		8,5

Pozn.: *od 1.3.2025 i Centra duševního zdraví

Služby sociální prevence – plánovaný počet klientů

Plánovaný počet uživatelů v roce				
2023	pobytová forma	ambulantní forma	terénní forma	celkem
sociální péče	11 509	1 540	10 940	23 989
sociální prevence	2 761	17 030	13 281	33 072
2025	pobytová forma	ambulantní forma	terénní forma	celkem
sociální péče	12 033	1 638	10 738	24 409
sociální prevence	3 123	19 838	14 348	37 309

Zdroj: Data ze žádostí o dotaci z kapitoly 313 – MPSV státního rozpočtu pro r. 2023/2025, interní systém MPSV OKslužby-poskytovatel.

- **Nejvíce klientů (r. 2025)** – v pobytové formě azylové domy (2.705), amb./ter. – terénní programy (6.753), nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (3.802), nízkoprahová denní centra (2.915), krizová pomoc (2.500)

Financování provozních nákladů služeb sociální prevence

- **Primárně** ze státního rozpočtu a fondů EU (cca 75 %) a z příspěvků obcí (cca 14 %), úhrady od uživatelů – cca 5 %
- Celkové náklady služeb v Krajské síti plánované pro r. 2025: 9.181.917.593 Kč
- Z toho služeb prevence: 1.269.266.177 Kč (tj. 13,8 %)
- Z toho osobní náklady služeb prevence: 939.909.299 Kč (tj. 74,1 %)

Druh služby	Plánované náklady pro r. 2025	Druh služby	Plánované náklady pro r. 2025
azylové domy	312 972 996	služby následné péče	26 667 080
domy na půl cesty	14 402 575	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	112 314 883
intervenční centra	5 983 548	sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	55 238 692
kontaktní centra	22 270 149	sociálně terapeutické dílny	146 947 362
krizová pomoc	29 360 995	sociální rehabilitace	169 878 401
nízkoprahová denní centra	40 655 402	telefonická krizová pomoc	4 533 000
nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	117 762 243	terénní programy	116 793 180
noclehárny	57 956 840	tlumočnické služby	8 667 780
raná péče	26 861 051	Celkový součet	1 269 266 177

Zdroj: Data ze žádostí o dotaci z kapitoly 313 – MPSV státního rozpočtu pro r. 2025, interní systém MPSV OKslužby-poskytovatel.

Financování provozních nákladů služeb sociální prevence

Dotace pro služby sociální prevence v r. 2024:

- 545.814.000 Kč z dotace z kap. 313
- + 232.788.940 Kč z individuálního projektu kraje „Podpora služeb sociální prevence 2022+“
- celkem hlavní systémové zdroje: **778.602.940 Kč**
- + cca 25 mil. Kč v rámci dofinancování z dotačního programu kraje (PSDP)

Dotační řízení Moravskoslezského kraje v Programu na podporu poskytování sociálních služeb v r. 2025 financovaného z kapitoly 313-MPSV státního rozpočtu:

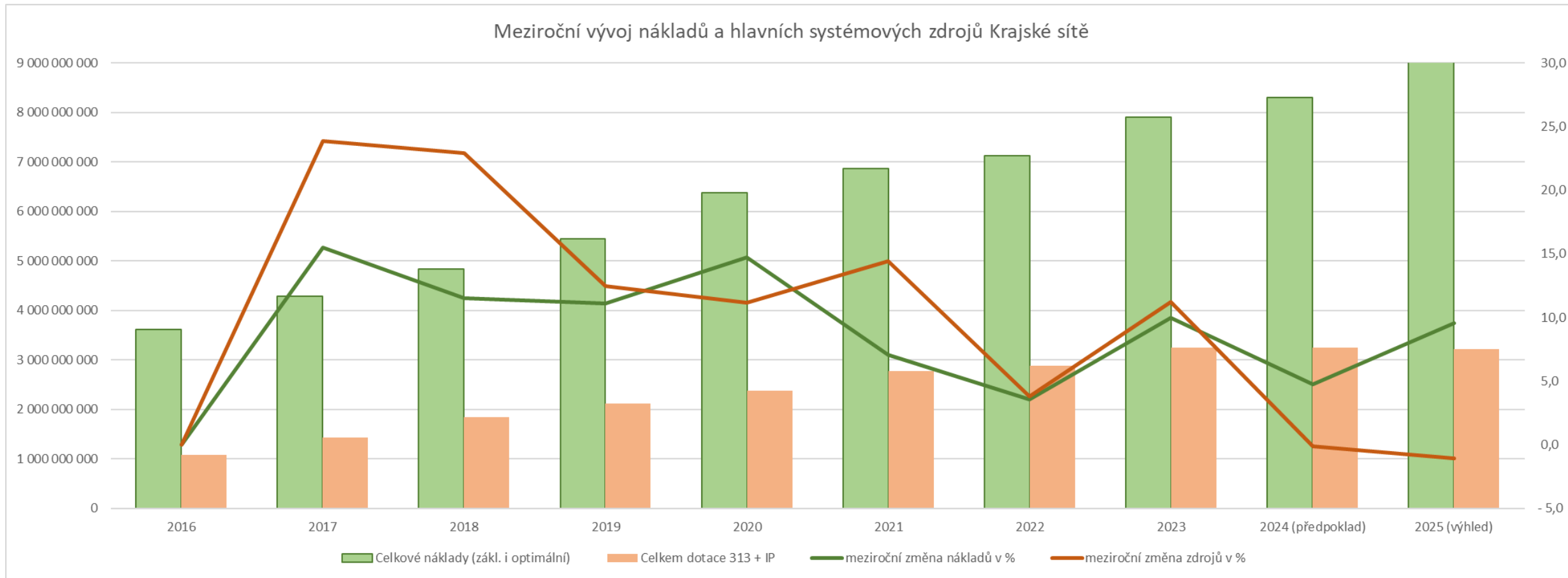
Právní forma	2025 (řádné kolo dotačního řízení)		
	Požadovaná dotace	dotace z kap. 313	% na poskytnuté dotaci
Příspěvkové organizace kraje	26 990 691	24 516 000	3,3
Neziskové a jiné soukromoprávní organizace	872 665 657	680 881 000	91,6
Obce a příspěvkové organizace obcí	33 442 873	31 608 000	4,3
Zdravotnická zařízení	7 786 772	6 554 000	0,9
Celkový součet	940 885 993	743 559 000	-

Pozn.: v r. 2025 je aktuálně pokryto 79 % požadavku poskytovatelů služeb sociální prevence. Pro r. 2025 není možno čerpat finance z individuálního projektu kraje. Aktuálně probíhají intenzivní jednání s MPSV o pokrytí výpadku financí pro r. 2025

Vývoj nákladů a zdrojů Krajské sítě sociálních služeb

Meziroční vývoj nákladů a hlavních systémových zdrojů Krajské sítě

meziroční změna v %	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 (předpoklad)	2025 (výhled)
nákladů	15,5	11,5	11,1	14,7	7,1	3,5	10,0	4,7	9,6
dotace 313 + IP	23,9	22,9	12,5	11,2	14,4	3,8	11,2	-0,1	-1,1

Děkujeme za pozornost! 😊

Kontakt: hana.somerlikova@msk.cz

